

המכון החינוכי הישראלי ע"ש יאנוש קורצ'אק ז"ר
The Korezack Educational Institute of Israel

קורצ'אק והילדים בדרך לאומשלג

נחום רמבה. מתוך מסמך מארכיון רינגלבלום
נדלה מדף הפייסבוק של סוכנות הנסיעות "מול נבו", יוני 2022

עדונו של נחום רמבה מאותו יום:

"היה זה יום חם ללא נשוא. הושבתי את ילדי הפנימייה הרחק בקצה המגרש, על יד קיר החומה. האמנתי שאצליח להציל אותם אם אמשוך את הזמן לשעות הצהריים, ואולי עד למחרת היום. הצעתי לקורצ'אק ללכת אתי אל הקהילה ולנסות לבקש את התערבותה. הוא סירב. לא רצה לעזוב את הילדים אף לרגע. התחילה הטענה לקרונות... המון לחוץ ודחוק, שהצליפו בו בשוטים, נדחף לעבר הקרונות. לפתע פקד שמרלינג - קצין משטרת הגטו האכזרי, שהיה מפקח על הכיכר מטעם הגרמנים - להוביל לקרונות את ילדי הפנימייה. "את המסע פתח קורצ'אק. לא, את המראה הזה לא אשכח לעולם. לא הייתה זו הליכה לקרונות, אלא מחאה אילמת ומאורגנת נגד משטר הרצח - - היה זה מצעד שעין אדם לא ראתה כמוהו. הילדים היו מסודרים ברביעיות; בראש צעד קורצ'אק בראש מורם, כשהוא אוחז בידיהם של שני ילדים. את המחלקה השנייה הובילה סטפה וילצ'ינסקה, את השלישית. ברוניאטובסקה, שילדיה החזיקו בידיהם תרמילים כחולים. בראש המחלקה הרביעית צעד שטרנפלד... ... הם הלכו למות בעיניים מלאות בוז לרוצחים. אנשי משטרת הגטו, בראותם את קורצ'אק עמדו דום והצדיעו. הגרמנים שאלו: "מיהו האיש הזה?" לא יכולתי יותר להבליג. הסתרתי בשתי ידי את זרם הדמעות שפרץ מעיני. התייפחתי בבכי למראה חוסר הישע ואפס המעש שלי מול הרצח הזה."

בספרו, "יאנוש קורצ'אק – היהודי המעונה", הוצאת ברונפמן 1979, עמ' 342, מתאר ירחמיאל וינגרטין את עדונו של נחום רמבה כך:

היום הזה – הימים אותי לגמרי ... הצעתי לקורצ'אק, שילך איתי לקהילה ונשתדל לשחרר את הילדים. הוא לא הסכים לעזוב את הילדים לבדם אף לרגע. לעולם לא אשכח את מחזה הילדים ההולכים אל הקרון. זאת הייתה הפגנה מאורגנת, מחאה חרישית נגד הרוצחים! בניגוד לתמונות ההמונים שהלכו כצאן לטבח יובל – הייתה כאן תהלוכה, שדוגמתה לא שיערתי לראות ...

אלה היו הפלוגות היהודיות הראשונות שהלכו לקראת מותם בהרגשת כבוד, כשהם מביטים בבוז ובזעם על הרוצחים. הם היו החלוצים הראשונים, והבאים אחריהם ינקמו את דמם.

... קורצ'אק היה למשל ולדוגמה לדורו – לילדים ולמבוגרים.

נחום רמבה נולד בקולנו, פולין, למשפחה ציונית שהיתה פעילה במפלגות ציוניות שונות. במשך 15 שנים שימש כמזכיר מחלקת החינוך בקהילה היהודית בוורשה. היה ממארגני הוועד היהודי הלאומי בגטו ורשה ושימש שם בתפקיד יו"ר איגוד הפקידים. בימי האקציה הגדולה פעל להצלת יהודים מהאומשלגפלאץ. גם לאחר שהנאצים העבירו אותו לאחד המחנות הסגורים בלובלין המשיך לפעול להצלת יהודים, ועמד בקשר עם הוועד היהודי הלאומי. נחום רמבה נרצח במחנה.